*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 3, 1960 No. 22. VOL. LXVII.

КЕРІВНИКИ ПЕНТАГОНУ ПЕВНІ, ЩО СОВЄТИ НЕ МАЮТЬ МІЛІТАРНОЇ ПЕРЕВАГИ НАД ЗДА

Вашингтон. — Секретар оборони Томас С. Гейтс, мол., як теж голова об'єднаних шефів штабу ген. Натан Ф. Твайнінґ, виступаючи перед сенатською бюджетовою комісією, обороняли здійснювану урядом президента Айзенгавера програму мілітарної оборони ЗДА. Вони стверджували у своїх зізнаннях, що мілітарна програма ЗДА під теперішню пору вистарчальна й ефективна і що в загальному ЗДА користуються мілітарною перевагою над Совєтським Союзом. Єдино тільки, згідно із зізнанням Гейтса, в ділянці конструкції і продукції ракет ЗДА стоять поза Совєтами, які в 1961 році матимуть яких 150 далекосяжних балістичних ракет. З'єдинені Держави Америки матимуть у цьому 1961 році тільки 50 далекосяжних ракет, значить, відношення сил буде 1 до 3. Все ж таки ,на думку Гейтса, ця перевага Совєтів у ракетній ділянці буде тільки тимчасовою. бо в дальшому ЗДА не тільки вирівняють ,але й переженуть Совєтський Союз теж і в цьому напрямку. Згідно з переконанням Ґейтса, совєтська перевага в ракетній ділянці не визначає в ніякому випадку слабости ЗДА, бо Америка має не тільки ефективну можливість оборонятися, але й може перевести успішну відплатну акцію у випадку несподіваного нападу на американську територію. З такою ж самою певністю виступив під час зізнань в сенатській бюджетовій комісії теж і генерал Твайнінґ, який ствердив, що ніяка держава світу не має тепер і не матиме в найближчому майбутньому досить мілітарної сили, щоб могти заатакувати ЗДА і витримати потім їх відплатні дії, не наражуючись на тотальне знищення. І Ґейтс і Твайнінґ ствердили, що бюджетові суми на оборону не є оконечні і що вже незабаром президент Айзенгавер звернеться до Конґресу з пропозицією ухвалення додаткових сум на збільшення оборонних засобів і збройних сил.

Айзенгавер аж вліті заявиться за кандидатуру на президента

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив, що він тепер не хоче висловити своєї думки в справі майбутнього республіканського кандидата на президента, бо думає зробити це аж у липні ц. р. Останній раз Президент занимав становище в справі республіканського кандидата на пресовій конференції 13-го січня, після того, як Рокефеллер відкликав свою кандидатуру на президента. Айзенгавер сказав був тоді, що резиґнація Рокефеллера створює атмосферу, в якій не буде конкуренції на Республіканській Конвенції, але відмовився заявиться,що він підтримує Ніксона як кандидата на президента. Айзенгавер казав тоді, що деякі республіканці хотіли б боротьби на конвенції, бо гадають, що це оживило б життя серед республіканців, але, на думку Президента, до збільшення активности партії не треба боротьби в її рядах. Президент вернувся з Каліфорнії до Вашингтону в понеділок 1-го лютого.

Конґресові демократи вважають Джансона найсильнішим кандидатом

Вашингтон. — „Конґресови Квартальник" перевів опитування між членами Конґресу і ствердив, що конґресові демократи вважають найсильнішим демократичним кандидатом на президента сенатора з Тексасу Линдона Б. Джансона, який дістав аж 37 відсотків всіх голосів. В січні минулого року він дістав був тільки 14% всіх голосів і був на третьому місці, в липні 1959 року мав 32 відсотки голосів і був на першому місці. Сенатор Стюарт Саймінґтон здобув 21% голосів, а сен. Кеннеді дістав тільки 16 відс. голосів і здобув третє місце, Стівенсон — 10% а Гомфрі — 8%. Між республіканцями перше місце здобув віцепрезидент Р. М. Ніксон, а губернатор Нелсон А. Рокефеллер дістав тільки 5 голосів. Аж 53 відсотки демократів голосували за те, щоб сенатор Кеннеді був кандидатом на віце-президента, хоч він вже кілька разів заявив, що не хоче кандидувати на друге місце на демократичному списку.

ПОВСТАННЯ В АЛЬЖИРІ ЗЛІКВІДОВАНЕ, А ЙОГО ПРОВІДНИК АРЕШТОВАНИЙ

Кінець повстання в Альжирі і вартові, що пильнували барикад, відходять геть, забираючи з собою одного повстанця, втомленого довгою безсонною службою.

Альжир. — Повстання европейських мешканців цього африканського міста, що впродовж одного тижня з-поза побудованих ними барикад в центрі міста обіцяли вмерти за свої права, що їх вони добачували у своєму пануванні над арабськими автохтонами, остаточно зліквідоване французькою армією, повстанські провідники перевезені літаком до Парижу до в'язниці, а уряд президента де Голя скликав у Парижі сесію парляменту, пропонуючи йому ухвалу закону, що дозволяв би урядові в наглих випадках, подібних до повстання в Альжирі, видавати закони урядовими декретами. До речі, тільки головного провідника повстання, бородатого П'єра Ляґалярде, що має 28 років та є депутатом французької Національної Асамблеї, заарештовано і літаком перевезено до Парижу і замкнено до тієї самої в'язниці, в якій недавно сидів провідник альжирських націоналістів — Мохаммед Бен Белля. Другий з провідників повстання втікає, а третій зник безслідно. Причиною альжирського повстання був спротив проти рішення президента де Голя признати альжирцям право на самовизначення. Повстання остаточно заломилось в обличчі рішучости вірної урядові де Голя та підкріпленої резервами французької армії і чужинецького леґіону, що дали повстанцям нагоду „вийти з лицем" з затіяної ними авантюри. Армія дозволила уніформованим і озброєним повстанцям залишитись в рядах операційних частин армії, долучивши їх до першого парашутного полку чужинецького леґіону. Хто з повстанців хотів закінчити свою військову кар'єру, тим дозволено скласти зброю та йти додому. Гарцистів, які відіграли важливу ролю в повстанні, відіслано, щоб зголосились в головній квартирі свого батальйону. — Повстанцям був поставлений ультимат здачі до полудня в понеділок 1-го лютого. Зустрівшись з рішучим становищем армії, повстанці виконали ультимат і самі порозбирали барикади. Тим, що поставили себе до диспозиції армії, дозволено вийти зі зброєю та військовим порядком з французьким прапором до вантажних автомобілів, що завезли їх до військового табору 5 миль від Альжиру. Таких було чотири сотні. Інші Парижу, а на двох інших головного провідника повстання, як згадано, заарештовано та відвезено літаком до Парижу, а з іншими двома видано наказ арешту. Повстання закінчилося, але ще далеко не закінчились суперечності і пристрасті, що його попередили та які з нього виникли. Тим часом, президент де Голь намагається використати ситуацію для консолідації перемоги та закріплення влади і її авторитету. Американські кореспонденти з Парижу інформують що у Франції сьогодні вже кожний здає собі справу, що ген. де Голь є чи не одиноким, що має відповідний авторитет і рішучість, щоб зберегти країну від хаосу і великої можливости громадянської війни. Тільки рішучість де Голя не дозволила багатьом прихильникам альжирського повстання проявитись відповідно у самій Франції. Передбачається також деякі зміни в уряді, але аж після повороту де Голя з Альжиру, куди він вибирається в найближчу п'ятницю. Хоч в альжирському повстанні вистрелено багато більше слів ніж куль, все ж таки настрої не тільки в Альжирі, але і в самій Франції мають всі познаки „повоєнного".

Конґрес починає працю над законопроєктом про громадянські права

Вашингтон. — Республіканська комісія в Палаті Громад погодилася, ще цього тижня почати працю над законопроєктом про охорону громадянських прав, який лежить в цій комісії від серпня минулого року. В четвер 4-го лютого мають почати переслухання над цим проєктом, і першим має свідчити конґресмен Емануел Селлер. Якщо вдасться Палаті закінчити працю над цим законопроєктом до 15-го лютого, то Сенат наражувався б над ним вже як над таким, який прийняла Палата. Недавно провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон заявив, що Сенат почне працю над проєктом про охорону громадянських прав без огляду на те, чи Палата його прийме чи ні. Конґресмен Говард В. Смит, який є головою реґуляміновоі комісії, заявив, що не дозволить на те, щоб цю справу довше відкладали і саботували. Південні демократи є проти нового законопроєкту про охорону громадянських прав, але цього року перед виборами вони мусітимуть поступитися зі своєї опозиції, бо північні демократи оскаржують південних колеґ в тому, що внаслідок їх опозиції демократи могли б програти вибори.

Економісти передбачають, що крайова продукція винесе $510 більйонів

Вашингтон. — Група економістів з урядових аґенцій, промислових корпорацій і університетів, між якими був і представник Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій Пітер Генле, підтримує оптимістичне передбачення уряду про те, що в цьому році буде зростати економіка країни і крайова продукція дійде до 510 більйонів долярів. Ці економісти передбачають, що ріст економіки ЗДА в 1960 році може бути ще більший. Зізнання відбувались перед Спільним Конґресовим Економічним Комітетом. В цьому році слабими пунктами в господарці країни будуть фармерські прибутки, будівельна справа і значне число безробітних, яке зменшиться протягом року, але все ж таки буде більше в порівнянні з минулими роками. Економісти гадають, що цього року ціни на товари в загальному збільшаться на один відсоток.

Совєти вистрелили другу далекосяжну ракету на Тихий океан

Вашингтон. — Совєти вистрілили в неділю 31-го січня ц. р. другу ракету, що впала в обшир, визначений совєтським комунікатом з 8. січня ц. р. Перша ракета була випущена туди 20-го січня ц. р. Цим разом також перша вістка про цю подію прийшла з американського, а не совєтського джерела. Американський військовий літак зауважив ракету на лету і ствердив місце, в яке вона вдарила. У своєму комунікаті з 8 січня Совєти заповіли були, що їхні ракети падатимуть в межах обширу 44,800 кв. миль на Тихому океані. За американським твердженням, цю другу совєтську ракету, як і першу, вистрілено з совєтської ракетної бази над Аральським озером, за 175 миль на схід від Каспійського моря. Совєти заповіли, що вони переводитимуть свої ракетні експерименти в часі між 16 січня і 16 лютого ц. р. Перша совєтська ракета ніби перелетіла віддаль 7,762 милі та вдарила з точністю 1.24 милі від визначеної цілі: так бодай подавали офіційні совєтські джерела, що їх неможливо перевірити. Американські далекосяжні ракети типу „Атлас" мають засяг на 6,400 миль, а численні переведені з ними спроби виявили докладність їхнього прицілу на кругло 2 милі.

В Західній Німеччині переводять американсько-німецькі військові маневри

Бонн. — Протягом цього тижня відбуваються в Західній Німеччині, в обширі недалеко чехо-словацького кордону величиною 5,400 кв. миль спільні американсько-німецькі військові маневри, в яких разом бере участь коло 65,000 вояків. З американського боку у цих маневрах заанґажовані два корпуси й дві дивізії та крім них — дві західньо-німецькі панцерні бриґади, різні допоміжні частини й коло 300 літаків різних типів. Головним командантом маневрів є командант американської 7-ої армії в Західній Німеччині, ген. Френсіс В. Фаррел. „Ворожа" армія стоїть під командуванням ген. Гю С. Мелоя. Обшир, на якому відбуваються маневри — це лісовий і гористий терен, на якому є багато річок і озер, покритих в теперішній порі року частинно снігом, частинно й льодом.

Фармерські організації проти секретаря здоров'я Флеммінґа

Вашинґтон. — Представники 11 фармерських організацій звернулися з просьбою до Білого Дому, щоб уряд обмежив діяльність секретаря здоров'я, виховання і добробуту д-ра Атрура С. Флемінґа в ділянці заборони вживання хемікалій в рільництві і в ліkарствах. Представники фармерів були на авдієнції в головного асистента генерал-майора Вилтона Б. Персонса і його заступника Джералда Д. Морґана, і пропонували, щоб президент Айзенгавер найменував окрему комісію, яка розглянула б цю проблему, та рекомендували змінити теперішній закон, який реґулював би вживання хемікалій до ліків і до рільничих продуктів. Фармери стараються осягнути те, щоб не міг повторитися такий випадок, який був із журавлиною (кренбері) і з когутами (каплунетами), про які секретар здоров'я видав був повідомлення, що ті харчі спричиняють пістряка, хоч пізніше виявилося, що цей алярм був непотрібний і неоправданий, то продуценти журавлини і власники курячих фарм мали великі матеріяльні втрати. Представники Білого Дому заявили, що уряд знає про цю проблему і що над нею працюється. Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон підтримує фармерів в цій справі, він вже давніше виступав проти секретаря здоров'я за нібито непотрібні алярми. В Конґресі обидві Палати розглядають законопроєкти про додатки хемікалій до харчів, ліків і косметики, узгляднюючи при тому заборону тих додатків, які спричиняють у тварин недуги пістряка.

Українські Злучені Організації Клівленду влаштували урочисте Свято Державности

Клівленд, Огайо. — Українські Злучені Організації, Відділ УККА у Клівленді, відзначили роковини Державности і Самостійности урочистим концертом, який відбувся в неділю дня 31 січня ц.р. у великій залі Линколн Гай Скул. У святі взяв участь і виступив з головною промовою президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький. Відкривав концерт, вітаючи през. Степана Витвицького і присутніх, Микола Тарасюк і проклямацію губернатора стейту Огайо Майкела Ді Салле про встановлення Українського Дня прочитав адвокат Омар Малицький і таку ж проклямацію посадника міста Клівленд Антонія Дж. Селебрізі відчитав адв. Іван Білинський. На дальшу програму концерту склалися: фортепіянове сольо Надії Воляник, деклямація Марти Гордійчук і скрипкове сольо Лесі Руденської, як теж виступи хору „Дніпро" під керівництвом Євгена Садовського. Акомпаніювала п-ні Грушкевич. В концерті взяла численну участь українська громада Клівленду й околиці. Напередодні концерту, в суботу 30 січня в залях готелю Шератон-Клівленд відбулося прийняття на честь д-ра Степана Витвицького і його Дружини. У прийнятті взяло участь яких сто осіб. Представники Товариства Сприяння УНРаді вітали гостей хлібом і сіллю, як теж цвітами. Тостмайстром під час прийняття був адв. Омар Малицький. Програма вечора, переплітана привітами, промовами і спогадами, тривала до 11-ої години ночі.

У Москві відбувається знову з'їзд всіх комуністичних сателітів

Москва.—Наприкінці останнього тижня, в минулу суботу й неділю, почали з'їжджатись до Москви всі головачі з усіх комуністичних країн. Офіційно в совєтських газетах називано тільки перших секретарів комуністичних партій, але за твердженням закордонних кореспондентів, приїхали туди також сателітні прем'єри й інші дорадники. Так напр. з Східньої Німечини приїхали партійний шеф Вальтер Ульбріхт, але й прем'єр Отто Гротеволь, з Мадярщини прибули Янош Кадар і Ференц Мюніх. Те саме стосується Болгарії, Чехословаччини, Румунії, Польщі і Альбанії. Приїхали також делеґації з Зовнішньої Монголії, Північної Кореї та Північного В'єтнаму, а також від комуністичного Китаю. Всі позаевропейські делеґації мають бути приявні на з'їзді в характері гостей. Офіційно подано, що ця конференція скликана задля „обміну досвідом в сільсько - господарських справах", але, судячи по особах делеґатів, виходить, що це буде суто-політична конференція, скликана большевицькими верховодами для того, щоб вони заманіфестували ще раз одностайність комуністичного фронту перед недалекою конференцією „на вершинах". Західні кореспонденти твердять, що большевицькі лідери з'ясовуватимуть там своїм сателітам свої погляди на міжнародне роззброєння.

В Індії проходить спроба сил між комуністами і демократами

У скомунізованій індійській провінції Кераля відбувались у понеділок 1. лютого ц. р. вибори до 126-членного провінційного парляменту. У тій провінції комуністи, які здобули були більшість в останніх виборах, правили від квітня 1957 р. до липня 1959, але своїм правлінням довели провінцію до стану хаосу і викликали такий стихійний спротив населення, що центральний уряд Неру розв'язав тамошній автономний уряд і парлямент. У теперішніх виборах блькувались проти комуністів керівна Конґресова партія, соціял - демократи і Мусульманська Ліґа. 21,000 поліціянтів змобілізовано для охорони 8,700 виборчих домівок. Управнених до голосування було 7 мільйонів осіб. З уваги на найбільш зорганізовану комуністичну силу в тій провінції, тамошні вибори вважали спробою сил між комуністами і їх противниками в Індії і тому вся індійська й закордонна опінія з цікавістю ставилась до них. Вислід покищо невідомий.

Українська громада Трентону відзначила Січневі Роковини Богослуженнями й Апелем

Трентон (юко). — В неділю дня 31 січня у всіх трьох українських церквах Трентону були відправлені торжественні Богослуження в наміренні українського народу та молебні за спокій душ українських героїв. У Богослуженні взяла участь велика кількість вірних і молодечі організації виступили із своїми прапорами та в одностроях. О год. 12-ій цього ж дня за ініціятивою старшини Пластової Станиці був улаштований в залі парафії св. Йосафата традиційний 22-січневий апель української молоді, до якого станули українська пластова молодь, члени місцевої філії ОДВУ та студенти місцевої громади. До зібраної на апелі молоді та багатьох старших громадян промовляв ген. пор. Павло Шандрук. Апелем проводив пл. сен. Іван Костюк. Фортепіянове сольо, підібране до програми, відіграла ст. пл. Христя Ковшевич. Під час апелю проведено грошову збірку в користь українських інвалідів. Увечері цього ж дня в залі парафії Пресвятої Тройці відбулося урочисте Свято Самостійности і Соборности

(Закінчення на стор 4-ій)

Єпископ Шін звінчав д-ра В. Маркуся і Дарію Гасюк

Ню Йорк. — Минулої суботи, 30-го січня о год. 5-ій по полудні, в місцевій українській католицькій церкві св. Юра відбулася оригінальна врочистість, як єпископ Фултон Шін звінчав українських новоженців: д-ра Василя Маркуся і Дарію Гасюк. Єпископ Фултон Шін відомий найширшій американській публіці головно з його телевізійних виступів на тему „Життя варте життя", та книжок на цю тему, а Дарія Гасюк, колишня пластунка, що закінчила студії в Торонті і опісля в Лювені в Бельгії та недавно була, разом із своєю матір'ю-вдовою, мешканкою Джерзі Сиdi, одною із його секретарок. Д-р Василь Маркусь — це один із видатніших молодих українських вчених, близький співробітник проф. Володимира Кубійовича в редаґуванні Енциклопедії Українознавства, автор цілого ряду праць, востаннє також більшої історично - юридичної студії, виданої французькою мовою в Парижі, про Совєтську Україну у міжнародних взаєминах 1918-1923 рр. Д-р Маркусь є тепер викладачем в одному з американських коледжів. Єпископ Шін, довідавшись про вихід заміж одної з його секретарок, заявив, що він не може відмовити собі тієї приємности, щоб звінчати новоженців у східньому обряді, та й опісля висловив своє одушевлення тим обрядом. Єпископ Шін довершив обряду вінчання за згодою Стемфордського екзарха Кир Амврозія Сенишина та в асисті пароха церкви св. Юра о. д-ра Юліяна Катрія й інших священиків. Під час вінчання співав хор під диригентурою п. Ковалика із сольями п. Добрянського.

В АМЕРИЦІ

● **Автомобільне звідомлення** Ворда повідомляє, що в січні ц. р. була рекордово висока автомобільна продукція, бо випродукували 691,400 особових авт, а тягарових возів — 122,500. В 1955 році продукція авт в січні виносила ще більше, бо аж 749,061. 1955 рік — це досі рекордовий рік в автомобільній продукції.

● **Летун Брюс С. Барвайс** перебув повні три дні в кабіні в озері Ірі в таких самих умовах, які він мав би, коли б впав на парашуті з бомбовика, що летить із швидкістю більшою від звуку. Ця алюмінійова кабіна була 2.5 стопи завдовжки і 3.5 завширшки. Її пасажир кормився цукерками, які матимуть летуни в подібних летах в повітрі. Стан його здоров'я добрий, тільки покорчені ноги, бо він 72 години був у позиції того, що сидить у фризієрському кріслі до голення.

● **У Палм Спрінґсі**, в Каліфорнії, президент Айзенгавер снідав разом із головою Об'єднаних Сталеварів Америки та обговорював справу недавнього страйку сталеварів. Президент давно стояв на становищі, що замирення в сталевому промислі не сміє спричинити збільшення цін на сталь. Робітники дістали більші заробітні платні, але покищо ще не має подорожчання сталі.

● **Коло місцевости** Скодек Лендінґ недалеко Олбані, Н. Й., люди бачили, як 28-го січня якийсь предмет із алюмінію коло 15 стіп завдовжки впав до Гудсону, цокаючи при тому. Поштмайстер Ернест Чіовіні каже, що кілька мінут пізніше над рікою з'явився літак, але з найближчого летовища запевнюють цю тістку, бо в тому часі не було жадної машини в повітрі.

● **Конґресмен - демократ** із Бруклина, Н. Й. Емануел Селлер займає свій пост від 1923 року, і дуже здивувався у Вашинґтоні, що хтось із демократів хоче зайняти його становище під час виборів у листопаді ц. р. Але в Брукліні на це відповіли, що конґресмен Селлер забагато перебуває у Вашинґтоні, і малоколи буває у Брукліні.

Українська Хроніка

● **Шостий Делеґатський З'їзд ОбВУА** (Об'єднання б. Вояків Українців в Америці) відбудеться у Филаделфії в суботу і неділю, 23-24 квітня ц. р. Вирішено це на засіданні Головної Управи цієї центральної української комбатантської організації у вільному світі в минулу суботу 20-го січня ц. р. Найближче (5-те) число „Голосу Комбатанта", що появиться в березні ц. р., принесе матеріял під розгляд того з'їзду.

● **Дирекційна Рада ЗУАДК** відбуде своє засідання в найближчу суботу 6-го лютого ц. р. у Филаделфії. Мають вирішити на ній питання зв'язані безпосередньо з самим дальшим існуванням цієї нашої центральної допомогової організації та її правильного діяння. Напередодні, 5-го лютого ц. р. відбудеться в домівці централі ЗУАДК, контроля книг і цілости діяльности ЗУАДК-ту від останніх загальних зборів, які відбулись 27 вересня 1958 р.

У СВІТІ

● **Президент Франції де Голь** діставав в минулому тижні по кругло 10,000 листів денно, порівнюючи з кругло 300 листами, з ранішого „нормального часу". З 19,000 листів за два дні — тільки 109 висловлювали солідарність з французькими екстремістами в Альжирі й засуджували політику де Голя. Посадники й міські ради з 1,152 міст у метрополітальній Франції і 189 міст в Альжирі висловили солідарність з де Голем.

● **Генеральний секретар** Об'єднаних Націй, Даґ Гаммершилд, вернувшись в минулу неділю з 6-тижневої подорожі по Африці, заявив, що він тепер ще більше переконався, що не можна говорити про Африку, як про якусь цілість. Він об'їхав 24 країни і перестерігає проти генералізування настроїв і явищ в Африці.

● **На початку військових маневрів** в Західній Німеччині, які відбуваються там цього тижня з участю американських і західньо-німецьких військ, сталося кілька нещасливих випадків, які потягли за собою людські жертви. Гелікоптер зачіпив за електричні проводи і два летуни були важко ранені. Військовий „джіп" зударився з вантажним автом і згинув водій-вояк. Важкий танк, в'їхавши у вуличку Кальмінцу, зруйнував три доми. Було багато автомобільних зударів.

● **Папа Іван XXIII** молився під час Синоду Римської епархії в минулому тижні за Мовчазну Церкву: за всіх духовників і вірних Католицької Церкви, переслідуваної під совєтським режимом. При цій нагоді Папа порівнював духовенство з пастирями, що при появі вовків не мають втікати й ховатися, тільки кричати та обороняти себе і доручених їх опіці овечок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Повторені Крути

Крути, назва залізничої станції на шляху Бахмач - Київ, стали символом найвищого геройзму української молоді і найнижчої підлоти комуно - московського імперіялізму. Історія відома. Наприкінці січня нижчої підлоти комуно - московського імперіялізму, наказом Леніна, йшла на розбій і підбій молодої Української Народньої Республіки. Проти неї, заступаючи дорогу на Київ, виступив сформований на швидку руку Студентський курінь. Саме під Крутами одна сотня українських студентів і гімназистів та 4 сотні Юнацької школи, коло 500 душ, стали до бою проти шістьох тисяч червоних московських гвардистів і матросів. Бій тривав два дні і закінчився 29-го січня. Майже всі українські юнаки полягли в обороні своєї Батьківщини, а хто попав у полон, того закатовано після диких знущань. Крути стали символом.

Саме в той час, як цього року припадали роковини Крут, повторились вони майже в тій самій формі на Мадярщині. Міжнародні пресові агенції принесли одержану з достовірних джерел вістку, що з кінцем січня в Будапешті розстріляно, після кількох років знущань, понад сотню мадярських юнаків, які брали участь у повстанні 1956-го року. Тоді вони мали по 15 - 16 років. Від того часу їх держано у в'язницях, щоб тепер розстріляти вже „по закону", як повнолітніх.

Крути справді повторились. Там, недалеко Києва 42 роки тому, українські „лицарі безумства" виступили майже голіруч проти червоної московської орди, що сунула на святу столицю їх Батьківщини. В Будапешті чотири роки тому така сама патріотична молодь, без вишколу і без зброї, але з безмірною любов'ю до волі і до своєї землі, виступила проти того самого червоного розбійника, щоб не топтав своїм чоботом її землі. І кінець їх одинаковий. Києва не врятовано і не врятовано Будапешту. Але чи справді не врятовано? Чи хвилева перемога насильства с кінцевою і чи шляхетна кров патріотичного юнацтва була пролита даремно?

Повторення Крут у Будапешті після чотирьох десятків років свідчить про те, що немає сили хоч би якої великої числом, хоч би якої брутальної, що могла б знищити прагнення до волі і готовість боронити її навіть найвищою ціною. Крути і Будапешт не дали бажаного результату. Але пролита там кров породила легенди, що світитимуть ясним маяком для всіх поколінь і всіх народів.

До крутянських легенд належить відома історія матері, сина якої большевицька солдатня замордувала на полі бою. Добрі люди знайшли подірявлений багнетами труп, зняли з нього скривавлену сорочку і занесли її матері. І вона кожного дня витягала ту сорочку зі скрині, клякала і молилась. Одного дня, під час молитви, матері привидівся син. „Дитино моя, — сказала вона, — невже ж ти живий, невже ж тебе не убили?" — „Заспокойтеся, мамо! — відповів син. — Я не з цього світу. Я життя своє віддав за Україну, але прийшов, щоб забрати свою сорочку. Моя кров на ній буде моїм свідоцтвом перед Господом, буде свідоцтвом України..." — „Сину мій!" — заплакала мати. — Візьми сорочку, але візьми й мене разом з нею. Благаючи у Сина Божого кращої долі для України, ти покажеш Йому закривавлену сорочку, а я Його Матері — своє закривавлене серце".

До закривавлених сорочок і сердець з-під Крут долучилися закривавлені сорочки і серця з-під Будапешту. Та хіба тільки з-під Будапешту? Неможливо, щоб така любов, така посвята і така жертва були даремні.

За престиж Франції

За останніми вістками з Парижу та Альжиру „перший тиждень для французьких екстремістів, що затіяли авантюру під гаслом „Французького Альжиру", закінчився негативним балансом. Цілою демонстрації з попередньої неділі, в столиці Альжиру, місті з тією самою назвою, яка скінчилася стріляниною і 25-ма трупами, було змусити центральний уряд Франції, щоб він відкликав визнання за всім населенням Альжиру, себто також за 9-ма мільйонами автохтонів - арабів, право самовизначення. Альжир —заявляють інсурґенти — має залишитися „французьким" повіки „хоч французи є там тільки одна десята мешканців. Після стрілянини демонстранти почали зривати брук, перевертати вози та авта й будувати барикади. Протягом кількох годин центр міста перетворився у фортецю з двома - трьома тисячами озброєних фанатиків. Почалася гра за здобуття війська, вирішного реального чинника. Військо не квапилося стріляти на земляків, що кричали „хай живе Франція", „хай живе армія" і „хай живе французький Альжир". Але водночас виявилось, що військо не хоче виповідати послуху леґальній владі, очолюваній генералом де Голем, головним командантом усіх збройних сил Франції. І тому фанатики, що протягом тижня уперто сиділи за барикадами, вигукуючи через гучномовці екстремні гасла, помалу опинились у щораз більшій ізоляції — морально - політичній і реальній.

Це був змаг за престиж Франції, при чому трагізм того змагу полягав у тому, що мусів його з власними землякми зводити саме де Голь, який у всій своїй політиці кладе на престижеві моменти більший натиск, як це робив будь-хто з його численних попередників в Елісейському палаці. Задля отих престижевих амбіцій де Голь не завагався спричинити конфлікт із ЗДА та з головною кватирою збройних сил НАТО. Тепер раптом він мусів престиж Франції боронити — проти власних земляків, і то саме тих, які властиво під тими самими радикальними французько - альжирськими гаслами самого його винесли в травні 1958 року до влади! Де Голь показав у цій ситуації свій маштаб державного мужа: рішуче затаврував авантюристів, відмовився відступити від своєї програми, відмовився зректися влади, водночас не поспішав із зломанням спротиву силою, себто оминав проливу крови, що це гірше розпалила б пристрасті, а своєю рішучістю, послідовністю і терпеливістю зламав силу спротиву екстремістів та збільшив власну повагу. Ніхто так, як його противники з Альжиру, не поміг йому у підвищенні його авторитету!

Але де Голь мав за собою не тільки авторитет голови держави й режиму, але й політичну логіку та звичайний здоровий глузд. Його силою була слабість позиції його противників, які вимагали від нього відкликання конструктивної програми розв'язки проблеми Альжиру, не подаючи ніякої іншої програми. Бо ж війна в перманенції і асиміляція 9-ох мільйонів альжирських арабів — це програма, яка неспроможна промовити до розуму реально думаючих людей. Тому альжирські екстремісти відразу дістали марку авантюрників, які невідомо задля чого спричинили смерть 25-ох осіб — своїх одноодумців і французьких жандармів. Ліквідація цієї авантюри збільшить персональний престиж де Голя і врятує загрожений престиж Франції. Все ж ця авантюра загорільців наробила великої моральної шкоди їхній батьківщині, куди більшої шкоди, як ті матеріяльні втрати, що їх зазнало місто Альжир і його поколічені вулиці.

ЗАМІСТЬ ВІДПОВІДІ — ПОГРОЗИ

У зв'язку із з'їздом Українського Суспільно - Культурного Товариства (УСКТ) в Польщі, скликаним на січень ц. р., орган цього Т-ва „Наше Слово" надрукував у трьох числах (50, 51 і 52 за 1959 рік) довжелезний елаборат Александра Слава, секретаря комісії для справ національних меншин, що була створена кілька років тому при Центральному Комітеті Польської Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП) про ситуацію української меншини в Польщі п. н. „Деякі голоси вимагають відповіді". Цей еллборат базований на переданих Славові звідомленнях і доносах головного правління УСКТ і редакції „Нашого Слова" про „націоналістичні" виступи й висловлювання окремих українців і навіть діячів УСКТ, дає цікавий перекрій національної свідомости і патріотизму серед української людности, виселеної насильно із Лемківщини, Посяння, Холмщини і Підляшшя до західньої і північнозахідньої Польщі.

Перша частина трактату Александра Слава займається проблемою повороту українських виселенців на забрані в них державою господарства, і з'ясоване в ній становище польської компартії до цієї справи вимагає окремого розгляду. На цьому місці треба тільки зафіксувати зроблені А. Славом висновки, що виселення українців з їхніх земель було зумовлене „державною конечністю" зліквідувати банди УПА, і тому змінити цю справу сьогодні вже не можна. Зацитувавши з цього приводу низку голосів, що стосування збірної відповідальности було несправедливе, що його не можна трактувати як „соціялістичну засаду" і що українці повинні вернутися всі туди, де вони народилися, Александер Слав стверджує, що такі домагання бувають висловлювані дуже часто з позицій ворожих, значить від ... „нечисленних недобитків ОУН".

В другій частині трактату, затитулованій підзаголовком „Про що йде націоналістичне крикунам?", польський компартійний комісар для справ національних меншин наводить приклади ряду „націоналістичних диверсій". Виявилися вони в різного роду виступах місцевих націоналістів, що про них, як виходить із цілого трактату А. Слава, свої ж таки комуністи з правління УСКТ і „Нашого Слова" поінформували негайно не тільки його, але й інші „компетентні установи". Реєстр цих виступів такий:

У місцевостях Гуров Ілавецкі і Остроді націоналісти Іван Жук, Ключковський і Потоп'як „домагалися повороту на давні господарства або створення автономічного українського району" в Польщі.

В місті Лодзі „якийсь А. пописувався антисовєтськими виступами".

У Вроцлаві українець Дігтяренко з'ясував свої погляди на справу партії і літератури такими словами: „Головною помилкою редакції „Нашого Слова" є те, що вона хоче репрезентувати лінію партії, а не є безпартійні. Редакція друкує оповідання українських радянських письменників і добирає такі, в яких говориться, що українці націоналісти вбивали українців. Нехай редакція припинить передруковування сучасної радянської літератури".

Той самий Дігтяренко написав до редакції „Нашого Слова" листа такого змісту (його, як виходить, редакція негайно передала з відповідним доносом А. Славові):

„На нашу думку, зацікавлення українською книжкою занепало внаслідок того, що радянські книжки, а їх є найбільше, не задовольняють читача, бо вони одноманітні, чужі ідеологічно читачам й ображають людей своїм зневажливим ставленням до української визвольної боротьби. Радянські письменники чужі також і для селян, які не люблять комуни, не люблять, щоб її вихваляти, і міцно держаться своїх прав власности на своїх два морги поля. Новітня мова радянських письменників для села чужа і незрозуміла".

У Леґниці громадянин Олександер Малиновський заявив: „Стверджую, що Українська Повстанча Армія не є нашим ворогом". І далі цей же Малиновський посмів твердити, що „український народ боровся за своє національне життя і за свою незалежність".

Ще інший українець заявив у якомусь ближче не названому місці, що „комунізм це гарна і шляхетна ідея, яка, однак, не трактує українців нарівні з усіма іншими народами. До наших людей — заявив він просто — мусимо підходити з націоналістичного становища".

„Відповідаючи" на поставлені названими українцями вимоги і ствердження, Александер Слав заявляє голослівно, що ці домагання, зокрема вимоги автономії для української національної меншости або повороту на рідні землі, нереальні і суперечні з інтересами соціялізму, а найважливіше, — їх треба трактувати просто, як державну зраду, бо висловлювання таких вимог їде не про що інакше, як про те, щоб „запрягти українську меншину в Польщі до воза антипольської і антирадянської політики реакційних українських осередків". „Виступаючи проти постанов нашої партії і ставлячи демагогічні вимоги — автори їх, як стверджує А. Слав — прагнуть цілями неспокій, протиставити українців народній владі і зірвати стабілізацію українців на північних і західних землях. Репатріяція (вимогу якої, мовляв, ставить дехто з націоналістичних недобитків — О. Р.) до Української ССР, це для них фіговий листок, або, якщо хочете, овеча шкура на вовкові, охоронний щит з емблемою УССР, під покровом якого вони прагнуть вести деструктивну націоналістичну роботу".

Ніяких арґументів, як і ніякої відповіді представник польської компартії у своєму

(Закінчення на стор 4-ій)

ОДЯГЛИСЯ У СРІБЛО...

Одяглися у срібло каштани,
День шумливий давно одгорів,
І по вулицях білих туманно
Бродить січень в огні ліхтарів.

Він іде крізь сніжинки і віти,
Що хитаються мрійно над ним,
І на вікнах морозні квіти
Він виводить диханням своїм.

Наче знак, що весна злотозора
Вже до нас почала свою путь,
І в новому живому узорі
Ці квітки у серцях оживуть.

ВОЛ. СОСЮРА

НА ТЕМИ ДНЯ

„ВИБОРЧІ БІОГРАФІЇ"

До виборів ще повних 10 місяців, але вже тепер популярною темою в пресі, телевізії, радіо і в приватних розмовах є особи майбутніх кандидатів на президента. Як завжди перед президентськими виборами, вже появилися книжки про можливих кандидатів на господарів Білого Дому. Ці книжки найкраще було б назвати „виборчими біографіями", бо на першому місці в них стоїть справа вибору головного їх героя на президента країни. Після того, як цей герой перестане змагатися за найвищий в державі пост, книжка про нього забудеться.

Республіканці мають покищо тільки одного кандидата до Білого Дому — віце - президента Ричарда М. Ніксона. Про нього появилася вже книжка на 306 сторінок журналіста - кореспондента Білого Дому Вільяма Костелло під заголовком „Факти про Ніксона". Це, як каже автор, є „неавторизована біографія", основана на дотепрішніх звітах про успіхи віце - президента. Автор старається об'єктивно оцінити Ніксона, не замовчуючи й того, що не подобається противникам. Героя своєї книжки він називає „інстинктовним консерватистом", що керується „політич. прагматизмом".

Про Ніксона писав також інший кореспондент Білого Дому, Стюарт Алсоп, у книжці „Ніксон і Рокефеллер". На посту президента автор волів Рокефеллера, але він мусів признати, що Ніксон краще підготований до того, щоб зайняти місце в Білому Домі. Алсоп закидає Ніксонові, що він занадто гаряче пробивається до Білого Дому, а делеґати на Конвенції цього не люблять.

Про чоловою демократичного кандидата на президента, сенатора Джана Ф. Кеннеді появилося вже дві книжки: Джеймса МекҐреґора Бирнса „Джан Кеннеді. Політична сильветка" (309 стр.) і Джозефа Ф. Дінніна „Родина Кеннеді" (238 стор.). Книжку Бирнса критики називають дійсною, а не виборчою біографією. Він розглядає дотеперішнє життя сен. Кеннеді, не занедбуючи і внутрішньої його сторони, і показує ріст Кеннеді від часу, коли він перестав заступати свій виборчий округ як конгресмен, а став сенатором від стейту.

Пол І. Веллман на 238 сторінках своєї книжки розказує про іншого демократа, який думає про президентське крісло в Білому Домі — сенатора Стюарта Саймінґтона. Ця книжка — зразкова виборча біографія, в якій не порушується жадної поважної проблеми, бо автор ставить собі ціллю лише вихваляти свого героя.

Книжка Френка МекНотана (246 стор.) п.з. „Меннен Вільямс з Мишиґену" — це також зразок виборчого життєпису, який не вичерпує всіх прикмет свого героя, цікавої і кольоритної постаті губернатора стейту із республіканською більшістю.

Джеймс Полінґ — написав книжку про Рокефеллера (177 стор.), який уже зрікся кандидатури. Крім того появилася збірна праця на 369 сторінок п.з. „Кандидати 1960 року", з даними, зокрема, про сен. Линдона Б. Джансона та Аллея Е. Стівенсона.

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ПРО ПРОБЛЕМУ АНТИСЕМІТИЗМУ В УКРАЇНІ

У дискусійно-політичному Клюбі „Круглого Стола" в Ню Йорку проф. Л. Шанковський виголосив 18-го грудня минулого року доповідь про проблему антисемітизму в Україні. Головні думки цієї доповіді такі:

Хоч термін „антисемітизм" фальшивий (жиди становлять приблизно лише 10% семітської раси), під тим питанням розуміють послідовну протижидівську поставу окремих прошарків народів, серед яких живуть жиди. Така постава проявляється в протижидівській агітації і актах насильства не-жидів над жидами.

Антисемітизм може бути: — (а) стихійний, спонтанний, що проявляється в неорганізованих виступах; (б) зорганізований, політично використовуваний і унапрямлюваний. Для обох цих родів антисемітизму підложжям може бути релігійна, расова, соціяльна, політично - економічна чи навіть психологічна ненависть до жидів.

В новіших часах організований антисемітизм існував і проявлявся тільки в двох країнах: у Німеччині і в Росії. В Німеччині антисемітизм появлявся ще задовго перед Гітлером; у XIX століттю появилася в Німеччині книжка Вільгельма Марра („Дер Зіґ дес Юдентумс юбер Ґерманентум"), яка мала 9 видань і яку можна назвати „біблією" німецького антисемітизму. — Побіч Марра видатну ролю відіграв Густон Чемберлін, німець, англ. роду, автор „Підстав 19-го ст.". Пізніше антисемітизм у Німеччині набрав виразно расистського характеру, але тут уже вчителями німців були французи (Ґобіно) та британці (Стоддард). Расистську ідеологію перещепив на німецький ґрунт Ґюнтер, прийняв її Ніцше, і під його впливом німецький антисемітизм виродився також в антихристиянський рух. Криве живо зібрала ця „ідеологія" за гітлерівського режиму в Німеччині.

В Росії антисемітизм, можна б сказати, споконвічний. Уже перша зустріч московитів з жидами в Полоцьку, в 1563 р., закінчилася, за свідченням хронік, вирізанням 20,000 жидів, бо, зайнявши Полоцьк, Іван Грозний подав їм короткий ультиматум: або вихреститися, або згинути. В 19-му столітті, під німецьким впливом, а також впливом банкового дому Ротшільда в Лондоні фінансувати російську індустріялізацію після звільнення кріпаків у 1861 році, почалася хвиля організованих погромів, що повторювалися майжерегулярно кожних 10 років (1871, 1880-1881, 1891, 1901-3, 1912 і т. д.). Для росту антисемітизму поважно причинилася група слов'янофілів із своєю ідеологією та різні погромницькі т. зв. чорносотенні організації, як „Двуглавий Орел", „Союз Архангела Михаїла" і т. п., гасло яких „Бєй жидов, спасай Россію" не втратило своєї актуальности й досі, а термін, що визначав їхні зорганізовані протижидівські виступи — „погром" — увійшов у словники всіх мов світу.

Під сучасну пору організований антисемітизм існує тільки в СССР, дармащо там продовжують „діяти" закони, які на папері трактують антисемітизм як політичний злочин. Фактично, совєтська політика була завжди антисемітська. До проявів цієї політики слід зарахувати: — а) знищення з корінням усіх жидівських політичних партій в СССР; б) послідовне поборювання сіоністичної ідеології; в) заборона жидівської мови й насильне накинення жаргону „їддіш" у школах (ренесанс жидівської мови набрав був широких розмірів за царату); г) нищення з корінням юдаїзму і заборона деяких релігійних практик (найбільшим антисемітським виданням, яке далеко перебільшує „Штюрмеря", був друкований у жидівською мовою — „Дер Апікойрес", що під маскою боротьби з релігією поборював жидівські традиції); ґ) свідоме екскопування жидів у поліційному й торговельному апаратах, щоб звалити на них всю вину за непопулярні режиму; д) прямі виступи як акція проти „космополітів", „змова лікарів" і т. д.

Організованого українського антисемітизму ніколи в Україні не було. В нашому політичному житті не витворилася ніякої політичної групи чи партії, що проповідувала б антисемітизм. Не існувало ніякої антижидівської ідеології, а в фольклорі й літературі немає нічого антисемітського. У фольклорі постать жида симпатично-смішна, подібна до постаті цигана. У літературі, в яких жиди представлені позитивно. Признане співжиття жидів та українців зафіксовано в хадистичній жидівській літературі, а також у творах Шолом Алейхема, Гранаха, Бірнбавма й інших. У сучасній українській літературі, науці й музиці працює або працювало чимало жидів: Гофштейн, Фефер, Квітко, Рибак, Первомайський, Головаківський, Гермайзе, Гехтер, Курило, Гозенпуд, Мейтус, Адельгейм і багато інших.

Не вважаючи на це, існує леґенда про український організований антисемітизм. Цю леґенду підігрівається, особливо під сучасну пору, без сумніву, під батутою Москви. Проти цього протиукраїнського наступу мусять українці оборонятися, зокрема вони мусять висвітлити солідними монографіями закиди, що стосуються жидівських погромів в Україні в минулому (Хмельниччина, „Гайдамаччина, часи УНР), а також подій другої світової війни. Не заперечуючи існування емоціонального антисемітизму в Україні на соціяльно-економічному підложжі, а також під впливами антисемітизму російського чи німецького, — треба вияснити всебічно коріння такого антисемітизму й звести легенди до фактів. І врешті, треба збирати матеріяли про жидівсько-українські взаємини, добрі й погані. Поважно цим займається існуюча при УВАН Комісія для розсліду жидівсько-українських взаємин. Ми мусимо зібрати свідчення не тільки про чисельні випадки рятування українцями жидів (за таке рятування тільки вироками надзвичайних судів при Командирі „СС унд Поліцай Ґаліціен" засуджено на страту понад 100 українців та українок, а багатьох як напр. свящ. Ковча розстріляно на місці без суду), але й свідчення про антиукраїнські виступи жидів під час большевицької окупації України від 1918 року по наші дні. Доповідач зазначає, що існує дуже велика жидівська література. Ми багато говоримо про події за німецької окупації, але коли не числити „Білої Книги про чорні діла Сталіна", не любимо фіксувати наших спогадів на папері. Під цим оглядом жиди можуть бути для нас прикладом, як вони дбають про висвітлення своєї найновішої, такої трагічної історії, у діяспорі і в Ізраїлі. Список літератури до праці Филипа Фрідмана про жидівсько-українські взаємини в роках другої світової війни таки справді імпонуючий.

Поки існує большевицький режим у Москві, треба рахуватися з тим, що різні провокації на тему українського „антисемітизму" будуть поширюватися. Відповідей на ці провокації не треба занедбувати, але ці відповіді повинні базуватися не на голословних твердженнях, але на солідних матеріялах, що їх як джерела прийняв би кожний історик.

(Закінчення на стор 4-ій)

М. Сірий

ПОМСТА ПАННИ РОКСОЛЯНИ

(1)

Тиха, повноводна Ясельда лєдь-лєдь несла свої води до матері пинських багон, Прип'яті ріки. Куди не глянь кєюди розливається море зеленого очерету, татараків та латаття з жовтими й білими водяними красунями-ліліями, оточеними зеленою ряскою. Чисті води Ясельди, перетканої підводними рослинами, крили у своїй глибині таємниці минулих віків.

Ген на обрії простяглась темна смуга поліських борів.

Вечоріло. Втомлене сонце ховалося за темні бори, кидаючи золотобагряне проміння на шувари, в які з тяжким плескотом опадали на ніч дикі качки. Комарі, ніби на одній струні, виводили свою тонку мелодію.

Усе в природі затихало. Над поліськими багнищами залягала ніч.

На березі горіло невеличке багаття, розганяючи димом зграї комарів. Над вогнем сидів старий поліщук - візник. Він посмоктував люльку і котиком дрючечком порпався у перегорілих патиках, підкидаючи на вогонь траву для диму.

— Скажіть, Степане, що то за горбок он там підноситься серед багна, на другім березі?

— звернувся до поліщука молодий інженер - землемір Яненко, що прибув сюди на парцеляцію двірських земель.

— За давніх часів, розказують людейки, тут була фортеця польських панів, там вони боронилися проти шведа.

— Цікаво було б оглянути, — з неприхованим заінтересуванням сказав Яненко.

— Там малощо до оглядин залишилося, мій панойку, навіть доброї цеглини не годен знайти... Гето одна руїна... Дак сьогодні вже й так нічого не побачите, ніч запада. От колись вдень, так можна переплисти на той бік.

— Гаразд, Степане, так будемо обходити границі маєтку, тоді й заглянемо до тієї фортеції.

— Добре панойку... бо вночі й так туди ніхто не піде...

— А що ж там таке, що вночі ніхто не піде? — поцікавився Яненко.

— Лякає!

— Хто лякає ?

— Дайте, панойку, спокій, проти ночі не буду оповідати... Колись іншим разом, — Степан затягнув люльку.

— Гаразд, розкажете пізніше, — погодився Яненко, — а тепер гасіть вогонь та й гайда додому.

Яненко затримався у дворі пані Доброчинської, власниці маєтку. Вона була вдовою, доньки її повиходили заміж; з нею жила тільки кузинка-сирота, панна Ріта, яка недавно скінчила агрономію і практикувала в тітчиному маєтку.

Яненкові приділили спальню і побіч невеличкий салоник на кресляріню. Він запізнився на вечерю, він запізнався з Рітою, яка дуже цікавилась поміярами та майбутнім господаруванням на нових парцелях, приділених малоземельним селянам.

Під час розмови торкнулись справи управління землі над Ясельдою.

— Чув я сьогодні, — сказав Яненко, — що на тім боці Ясельди, якраз проти каналу, що впадає в ріку, на горбі, серед болот, була якась польська фортеця?

Пані Доброчинська на згадку про фортецю, якось нахмурилась. Панна Ріта, глянувши на тітку, зніяковіла і по паузі відповіла, що то, властиво, не польська фортеця, а шведський бастіон, збудований проти поляків, під час шведсько - польської війни.

— Він цілком зруйнований, залишились тільки сліди фундаменту та завалена камінням криниця — пояснювала Ріта. — В гарну соняшну погоду можна запримітити в глибині Ясельди шведську гармату.

— Трагічна фортеця, в ній і навкруги неї самі трупи, — глухо промовила пані Доброчинська і встала від столу.

Усі підіялись й розійшлись по своїх кімнатах, бажаючи взаємно доброї ночі.

Увійшовши до приділеної йому кімнати, Яненко нахилився через відчинене в садвікно; на нього пахнуло міцним запахом квітучих вишень. З неба світив невідчувний теплий місяць, свідок тисяч закоханих, блідий та мовчазний.

Яненко, оперщись руками об підвіконня, з насолодою втягав у себе пахуче повітря.

— Спить Полісся, — думав Яненко, — і сняться йому битви, свари, пожоги, які колись відбувалися на його просторах; сплять бори темні й зрадливі багна, здається, що й вода в Ясельді спить.

Десь відізвався закоханий соловейко.

— Не щебечи, соловейку, розбудиш замріяну полісьну ніч...

Не хотілося Яненкові спати, але рано чекала його робота. Він роздягнувся, накрився покривалом й, підклавши руки під голову, почав дрімати, заколисуваний співом соловейка.

Раптом у відчиненних дверях, з сусіднього сальонику, з'явилась біла жіноча постать; вона стояла, розглядаючись, ніби когось шукала. Врешті підійшла до Яненка. Довго дивилась. Її чорні, глибокі очі грізно проблискували, Яненко відчув, що вона сіла на край його ліжка. Довгі, чорні коси розсипались по її плечах, обрамлюючи бліде, чудової краси лице. Нагнулась ближче. Несподівано злісна гримаса перекосила її обличчя.

— Гоголівська відьма, правдива відьма з „Вія"! — думав Яненко. — От така точнісінько, як та сотникова, що встала з труни, щоб задушити бурсака...

Лице молодої панночки з блідого зробилось синє, вона загострилися і вона, з піною на устах, зі скреготом зубів, вхопила Яненка за горло й почала душити. Він задихався... Останнім зусиллям вхопив її за руку і почав відривати від себе...

Біла постать помалі відпливала від нього. На порозі кімнати вона затрималась. Місяць освітлював щось біле, невиразне, що почало розпливатися в тінях кімнати.

Яненко лежав нерухомо. Холодний піт виступив йому на чолі. Дивлячись в тому напрямі, куди відійшла постать, Яненко переконався, що то вже не постать, а біла половина відчинених дверей.

Ігор Соневицький

ДУМКИ НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ бл. п. РОМАНА САВИЦЬКОГО

Наша громада музик-педагогів, зорганізована в Українському Музичному Інституті, охолола від болючого удару, завданого нам несподіваною смертю проф. Романа Савицького, і отряслася від першого гнітючого переживання, тому прийшла для нас пора спокійніше кинути оком на нашу співпрацю з Покійним та з'ясувати заслуги цього визначного мистця й педагога для розвитку українського музичного життя.

Нова українська політична еміграція, появившися перед 10 роками на терені ЗДА, застала тут сліди праці трьох заслужених людей на полі музичної культури Олександра Кошиця, Михайла Гайворонського та Романа Придаткевича, що не раз із самовідреченням складали жертву праці для підтримання національного обличчя нашої еміграції. Зокрема ж М. Гайворонський умів підсилювати музичні зацікавлення серед молоді українського роду і завдяки йому українську свідомість затримали такі наші музики, як оперна співачка М. Лисогір, організаторка музичних виступів Оля Дмитрів і диригент С. Марусевич та інші.

Нова еміграція, між якою знайшлося чимало професіоналістів, почала створювати нові культурні осередки, між ними хорові організації та музичні студії. В серпні 1952 року наша невеличка 7-членна громадка музичних педагогів у Ню Йорку вирішила об'єднати свої окремі музичні студії в українську музичну школу, нав'язуючи до славної традиції Українського Музичного Інституту у Львові. Більшість першої громади становили учителі старшої генерації, здебільшого ті, що працювали в Львівському Музичному Інституті, і за радою цих старших товаришів праці ми обрали тоді одноголосно на директора новоствореної інституції проф. Р. Савицького. Згодом до нашого гурта приставали інші, головно молодші учителі музики, що покінчили музичні студії вже під час еміграції в Европі і за 7 років праці наша громада розрослася майже вдесятеро. Річно демократичним шляхом голосування ми перевибирали його все наново на нашого провідника і мабуть кожний з нас був вдоволений, що між нами є людина, яка готова взяти на плечі нелегкий тягар організації праці і совісно з нього вив'язатися. Аж останнього вересня пок. Р. Савицький, хоч як любив свою працю і хоч як радів її результатами, сказав нам рішуче „ні" і в тісному гуртку зрадив причину цього: стан його здоров'я не дозволяє на перевантаження працею. І може тоді ми не брали справи занадто трагічно, а вже напевне нікому не прийшло й на думку, що не мине навіть півроку, як ми розпрощаємося з цією життєрадісною постаттю навіки. Він же ж на відході з свого становища приобіцяв нам, що буде й надалі всіми своїми силами підтримувати організацію, і Загальний З'їзд Учителів спонтанно надав йому титул інспектора нашого шкільництва, відзначуючи цим його заслуги для організації і проводу УМІ.

Чому ж ми вибрали саме пок. Р. Савицького на свойого провідника? Мистецькі вартості дістають оцінку в публіки і в критиці, педагогічний хист відмічують учні і їх батьки, а товариші професійної праці, об'єднані в організацію, беруть до уваги організаційні здібності та характер людини. Які ж риси його характеру приковували нас до його особи? Ото ж ми бачили в ньому глибоко релігійну людину, простолінійну, з чистими руками, неподатну ні на які ворожі підшепти, справжнього патріота, що навіть у найважчих хвилинах воєнної хуртовини не відхилявся з шляху національної чести. Ми бачили в ньому енергійного організатора, людину праці, не титуломана, не всезнайка і не егоцентрика. Бо не він рвався до того, щоб зробити з себе центр, але громада приневолювала його стати центральною особою через великі прикмети його характеру. Він ставив високі вимоги і до себе, і до товаришів праці, і до учнів. Але в наших дискусіях, не раз гарячих, він завжди вмів пошанувати чужу думку. Збоку здавалося б — це неприступна, холодна людина; загал не знав, що не раз ці льоди топилися і відкривалася душа. — Треба було бачити, як ця ніби сувора постать, оповідаючи про свою останню подорож по Европі, захвилювалася, коли зупинилася над зустріччю з нашим сеньйором - музикою, д-ром Зиновієм Лиськом, що живе в невибагливих обставинах у Німеччині, як розкрила нам трагедію нашого великого музиколога, який все своє життя присвятив науковому опрацюванню нашої народної творчости, зібравши кодекс сімох тисяч народних мелодій та проаналізувавши їх. І хотілося б йому бачити ще за життя появу цієї монументальної праці, з якої щедро черпали б наші майбутні музики-композитори і яка здобула б пошану для української науки в чужинців. Вже п'ять років проминуло, як видавництво Енциклопедії Українознавства в Сарселі розіслало проспекти серйозної праці, закликуючи наш загал до фінансової допомоги. Та українське суспільство мовчить, як закам'яніле. І тепер ми постановили зрушити цей камінь. Та якщо в останніх хвилинах життя пок. Р. Савицького не довелося розпочати нам акції, маємо надію, що українська громада на заклик з-поза могили відгукнеться і створимо фонд видання праці д-ра Лиська. Радіємо, що перші ластівки появилися і численні наші громадяни складають замість квітів на могилу незабутнього нашого Провідника — жертви на дорогу йому ціль.

Проф. Романа Савицького не стало в нашому гурті. Нам, людям з середущої генерації, доведеться заступати тих, що передчасно відходять від нас. Ми відчуваємо, що слід нам підготовити наш доріст із того покоління, що не пам'ятає вже добре Рідної Землі, або прийшло на світ на еміграції, щоб прийшли нові люди нам на зміну. В цій праці ми не подамося, задивлені в усі ті позитивні риси, що характеризували постать Покійного.

Великий Концерт Опери й Пісні відбудеться в Ню Йорку 7-го лютого 1960

Клявдія Таранова, (меццо-сопран),

Галина Клочан, (сопран),

Тамара Маковська, — (сопран)

Валентина Зайла (Жила), (сопран).

В неділю 7-го лютого 1960, о год. 6:30 веч., в концертовій залі Ірвінг Гай Скул (40 Ірвінг Плейс, між 16 і 17 вул.) в Ню Йорку, за ініціятивою Літературно - Мистецького Клюбу та „Самопомочі", відбудеться великий Концерт Опери та Пісні. Українські народні пісні („Червоная калинонька", Козацька, „Ой не цвіти буйним цвітом" та інш.), пісні Чайковського на слова Шевченка та твори Барвінського, Грудина, Лисенка, Платона Майбороди, Остерського і Фоменка дадуть слухачам дійсну мистецьку насолоду і будуть для них гарним спогадом, про Батьківщину.

Оперний ансамбль під керівництвом Євгена Крахна та Клявдії Таранової має своєю метою здійснення програму „великої" музики. Своєю доступністю і можливістю емоційного впливу на широкого слухача опера почала відігравати велику ролю в житті людини. Ті, що залюблені в оперне мистецтво, матимуть змогу почути арії, дуети, тріо та цілі сцени з „Аїди", „Тоски", „Самсон і Даліли", „Мазепи".

В програмі також такі шедеври, як Серенада Шуберта, Мрії в сутінках Р. Штравса, Циганська пісня Дворжака та Циганська пісня з опери „Кармен" — всі в чудових перекладах Дм. Ревуцького, Вороного, Б. Тена . . .

В концерті візьмуть участь відомі українські мистецькі сили. Виступатиме в ньому співачка Клявдія Таранова, кол. солістка Київської опери, що її видатний український композитор Василь Барвінський визнав „співачкою справжнього формату" і яку ставить високо за її „прекрасну вокальну техніку та глибоку драматичну силу" сучасна американська критика.

Крім Клявдії Таранової виступить також талановита артистка Галина Клочан, виступи якої були з признанням оцінені рецензентом нюйоркського часопису „Дейлі Нюз", як теж молода співачка

Орися Бала, (меццо-сопран),

Орися Бала, лавреат оперної нагороди (2,500 дол.) за 1959 рік, у виконанні якої слухачі матимуть змогу почути „Аве Марія" Шуберта, колисанку Барвінського, „Рідна мати моя" Платона Майбороди та інші зразки українських сольо, дуетів та ансамблів. В уривках зі славетної італійської опери „Трубадур". Орися Бала виконає ролю циганки Азучени. Її партнером (Манріко) буде естонський тенор Гіллар Саaресте.

Виступатимуть у цьому концерті західньо - европейської та української опери й пісні ще: Тамара Маковська та молоденька співачка Валентина Зайла (Жила).

Крім цих, досі згаданих, у концерті візьмуть участь басбаритон Доґлас Бредт, який крім інших точок виконає також пісню Мефістофеля з опери Фавст, та італійсько-американський баритон Брус Андерсон, який крім свого італійського репертуару відспіває кілька українських пісень.

ПАНІ АЙЗЕНГАВЕР НЕ ПОЇДЕ З ПРЕЗИДЕНТОМ ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що пані Айзенгавер не поїде з Президентом в подорож по чотирьох державах Південної Америки, бо особистий лікар Президента д-р Говард Мек-Снайдер дорадив їй не перевтомлюватися подорожжю і не виставляти себе на гаряч, бо на Південній Півкулі тепер велика спека. Президент має зробити літаком 17,000 миль і відвідати сім великих міст, що вимагатиме великих зусиль, бо ця подорож триватиме 13 днів. Але Білий Дім запевняє, що стан здоров'я першої леді є задовільний, і немає в ньому жадного погіршення. Президент виїжджає 22-го лютого.

Свято Самостійности й Соборности Української Народної Республіки в Аллентавні

У неділю 24-го січня 1960 року, по обіді, в парафіяльній залі св. Миколая в Аллентавні відбулася імпреза, на яку прибуло багато з м. Аллентавну і околиць - прихильників Української Народної Республіки, а серед них: громадські, політичні, церковні й військові учасники, часів визвольного ренесансу: Кость Слобідський-депутат Українських Установчих Зборів у Києві в листопаді 1917 р., народня вчителька тих часів, на Слобожанщині - Марина Данилевська, сотник полку ім. Богдана Хмельницького в Києві — Ілля Храпач, хорунжий Армії УНР Семен Онищенко, учасник Зимового походу і лицар „Залізного Хреста" Дм. Стадник, учасник „Вільного Козацтва": Юхим Шийка, Ів. Кузьма, Данило Голінко та інші.

Реферат на тему „Основні фактори, що лягли в основу розбудови Української Народної Республіки в 1917-1920-років" — виголосив о. Константин Даниленко-Данилевський в якому говорив про тодішні часи з-перед 42-ох років. Закінчив прелеґент свій змістовний, багатий на історичні факти реферат під рясні оплески авдиторії.

Мистецьку частину оформив артист, співак і режисер Федір Чубенко. Учні Школи Українознавства інсценізовано відтворили Проголошення Акту Соборности в Києві 22-го січня 1919 р. Потім продекламовано „Україна в поході"! — Семен Пукшин, „Поклик в день 22-го січня" — Тарас Чубенко (цього вірша склав його батько Федір Чубенко). „Любіть Україну" — Любомир Юречко. Як рівнож відспівали „Ми гайдамаки" — марш, та вкінці разом з публікою спонтанно українські національні гимни: „Не пора, не пора . . ." та „Ще не вмерла Україна . . ."

Марина Киянка

Українська Літературно-Мистецький Клюб Ню Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в Ню Йорку, дня 5-го лютого ц. р., відбудеться авторський вечір письменниці Оксани Керч, яка прибула недавно з Арґентини до ЗДА. Вступне слово виголосить Мирослава Гординська. Твори письменниці читатиме Ольга Соневицька. Початок о год. 8-ій вечора.

ПОДЯКА

З Волі Божої, у розгарі творчої праці,
перестало битися серце
Нашого Найдорожчого і Незаступимого
для Родини,

бл. п. Романа САВИЦЬКОГО

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім Тим, які прийшли нам з поміччю, потіхою і розрадою у преважкому, несподіваному горю. Щиро дякуємо Високопреподобним Отцям Духовним о. В. Головінському, о. П. Липинові, і о. Я. Харині за відслуження Парастасу і Похоронних Відправ в церкві і на цвинтарі, а о. А. Мельникові, о. О. Кобринові і о. М. Пироговi за відслуження Парастасу.

Ми глибоко вдячні Чоловічому Хорові „Кобзар", Членам Нюйоркського Хору „Думка" і церковному, катедральному хорові та їхнім диригентам: п. Ю. Гаврилову, мґр. Л. Крушельницькому і п. Н. Лупаневі за спільний похоронний спів на останню дорогу Покійному.

Наша особлива подяка директорові УМІ проф. І. Соневицькому, голові Батьківського Кружка у Филаделфії д-рові Б. Старухові, та проф. Ю. Оранському, які при допомозі вчителів УМІ, пань А. Жилавої, Р. Гарасимович і Н. Слободян, та неструдженої п-ні Добродійки Михайлини Чайковської, поборoли всі труднощі у підготові величавих Похоронів, жертвуючи багато труду, часу, та запопадливости.

За прощальні слова над домовиною Покійного сердечно дякуємо о. Парохові В. Головінському, дир. В. Дорошенкові, мистцеві С. Литвиненкові, дир. І. Соневицькому, ред. О. Тарнавському, д-рові Б. Карпевичеві, д-рові М. Ценкові, та бувшій учениці УМІ І. Кондра.

За участь у Похоронах і за квіти щиро дякуємо Централі УМІ і Відділам: Филаделфія, Нюарк, Боффало, Гартфорд, Ню Гейвен, Вашингтон, Честер, Трентон, Пассейк, Клівленд, Лорейн, Балтиморе і Дітройт.

Всім Батьківським Кружкам, Українським Професійним Курсам, Студентам Лясал-Каледжу, Хорові „Думка", Хорові „Кобзар", Патронатові і Вчителям Мистецької Студії, Т-во „Обнова", 3-му Кур. Л. Ч. і всім приватним Особам, яких імен не всилі вичислити, а які надіслали квіти, телеграми і листи та зложили пожертви на Служби Божі і на благородні цілі, Господь хай відплатить всотеро.

Нашу щиру подяку складаємо Батьківському Кружкові у Филаделфії, який під проводом пані А. Літинської підготовив поминки в приміщенні дому СУА, а Високодостойній П-ні О. Лотоцькій дякуємо за те, що була ласкава очолити сумне зібрання.

Нашим Найдорожчим, Галі Годованцевій і Тані Осадца з Ню Йорку, які виявляють для нас безмір серця і дають неоцінену поміч, найщиріше дякуємо.

Всім, що ласкаво прибули, щоб віддати останню послугу Покійному, як також маленьким Дітям і Учням УМІ і всім, що не зважаючи на великий холод, відпровадили домовину аж на місце спочинку, наша сердечна подяка.

Похоронному заведенні В. Коцюбинського дякуємо за сумлінне виповнення обов'язків.

ІВАННА САВИЦЬКА — дружина
РОМАН — син
о. О. ТРЕШНЕВСЬКИЙ — тесть
ДАРІЯ і ІВАН САВКИ — шваґрова і шваґер

✝

В тяжкім смутку повідомляємо,
що з Волі Всевишнього
дня 24-го січня 1960 р., несподівано на розрив
серця, відійшов від нас у Вічність,
наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, ШВАГЕР і ЗЯТЬ,

Андрій НАКОНЕЧНИЙ

народжений 30-го листопада 1912 р.,
в селі Гута Стара, повіт Рава Руська, —
б. пластун, член ОУН на Рідних Землях, член
ООЧСУ, УНС і Надзірної Ради Українського Культурного Осередку в м. Лос Анджелесі, Каліф.

ПАНАХИДУ в похоронному заведенні, молитви з домовиною Покійного в українській греко-католицькій церкві св. Марії, як й молитви на цвинтарі Голлі Крос в Інґлвуд, Каліф., відправив Високодостойний о. М. КОЛТУЦЬКИЙ, при великому здвизі народу, дня 27-го січня ц. р.

Тяжким горем прибиті:

АННА — дружина
ВАСИЛЬ КАВЕЦЬКИЙ — шваґер
АНАСТАСІЯ КАВЕЦЬКА — теща
ОСТАП БРИКНЕР з Родиною — шваґер

✝

Ділимося сумною вісткою
з Приятелями і Знайомими,
що дня 31-го січня 1960 року
упокоїлася в Бозі, на 84-му році життя,
НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА і БАБУНЯ,

Ольга з Мецівуєвських СЕМКІВ

вдова по св. п. о. ГАРАСИМОВІ СЕМКОВІ,
парохові Ракова, коло Долини.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбудуться в СЕРЕДУ, дня 3-го ЛЮТОГО 1960 р., в год. 9:00 рано, з греко-кат. церкви в Спрінг Велей, Ню Йорк.

Горем прибиті:
син — д-р Володимир СЕМКІВ з дружиною МАРІЄЮ
доньки — МЕЛАНІЯ і НАДІЯ
зяті — о. Зиновій ПАВЛОВИЧ і о. Осип ТЕЛІЖИН
внуки — Стислав ТУРЯНСЬКИЙ з дружиною ТАНЕЮ
Омелян ТЕЛІЖИН з дружиною НІНОЮ
та РОСТИСЛАВ, ЛЮБОМИР, ОЛЕГ і ПЕТРО

✝

В глибокому смутку,
сповіщають Українське Громадянство, що
в Мюнхені, дня 23-го січня 1960 року,
після довгої і тяжкої недуги відійшов у вічність,

СЛАВНИЙ ОПЕРОВИЙ СПІВАК,

Орест РУСНАК

який народився на зеленій Буковині в 1896 році.
Хай в пам'яті бринить Його пісня.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
донька — ОКСАНА, зять МИХАЙЛО
внуки — ОРЕСТ і МАРКО ДМИТРЕНКИ

23-го січня 1960 — Windsor, Ont.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Самостійности і Соборности в Нюарку, Н. Дж.

Роковини Державних Актів Самостійности і Соборности Громада м. Нюарку і околиць відзначила масовою участю громадянства і молоді, зокрема молоді зорганізованої в наших молодечих Організаціях Пласт- і СУМА, в Богослужбах і Академії.

20-го січня ц. р. делегацію Громади в особах Марійн Кормило — голова Товариства Запорізька Січ, Михайло Матіяш — відпоручник українсько - американських ветеранів і демократичного Клюбу, мгр. Володимир Пришляк — відпоручник Громадського Комітету, д-р Осип Утриско — відпоручник Центрального Комітету Філії У. К. К., прийняв в заступстві хворого мейора міста Л. Карліна, його заступник Роберт Мек Кінлі, який дав делегації проклямацію проголошення 22. січня 1960 р. — Українським Днем в м. Нюарку.

22-го січня ц. р. наш національний прапор повівав побіч державного прапора ЗДА на будинку Управи м. Нюарку.

24-го січня у всіх українських церквах відбулено торжественні Богослужби в наміренні Українського Народу. Того ж дня о 7-ій год. веч., в заповненій залі Української Централі відбулася Академія, яку започатковано співом американського гимну, що його виконав на фортепіяні проф. Борис Базаля. Святочну промову виголосив ген. штабу генерал-поручник Павло Шандрук, який вказав на важливість Січневих Актів в оформленні права Українського Народу бути господарем в своїй незалежній соборній Державі.

З сольоспівами виступили: Марія Лисяк, яка виконала „Гимн безсмертної батави" текст В. Пачовського і „Нас питають якого ми роду" — воякцька босва пісня та Іван Самокишин, що виконав арію з опери „Кармелюк" — муз. Костенка, „Ти слухаєш Дніпре" і „Нагадай, бандуро" — муз. Г. Китастого. Ці виконання викликали у присутніх на залі довготривалі оплески, що було заслуженою нагородою виконавцям. Акомпанював проф. Борис Базаля.

Присмною несподіванкою були декляматорки юначка Пласту Таня Рауш, яка деклямувала Юрія Клена „Жорстокі роки" юначка СУМА Галя Терещук, що деклямувала думу „Проголошення Державности". Вони дуже добре деклямували і треба побажати, щоб поглиблювали знання мистецької подачі слова.

Мужеський хор „Трембіта" під диригентурою Михайла Добоша виконав „Кавказ" — Стеценка і „Стрілецьким шляхом" — Гайворонського. Хор звучав добре. Хор звеличав своїм співом Богослужбу в церкві св. Івана Хрестителя. За безкорисну роботу для добра Громади, хорові належиться признання і подяка.

По мистецьки оформив сцену Федір Луцишин з допомогою членів ООЧСУ і СУМА. Цілість Свята підготовив Комітет під головуванням сотн. Юрія Кононова, зложений з відпоручників Громадського Комітету і Центрального Комітету Філії УККА. -ІІ.

„Український День" в Сиракюзах, Н. Й.

День Української Незалежности гідно підготовив місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету в Сиракюзах, Н. Й., який очолює п. Іван Пігуляк. Посадник міста п. А. Геннінгер проголосив Український День врочистою проклямацією. Дня 22 січня на будинку Сіти Гол повівав побіч американського прапора — український національний прапор. Місцева телевізійна стація передала вістку про присутність нашої делегації при вивішуванні прапорів. В обох американських щоденниках появилися статті про українську історичну подію 22-го січня 1918 року.

В неділю 24-го січня 1960 р. в трьох українських церквах відправилися молебні в наміренні українського народу, з гарними промовами присвяченими Українській Державності. Вечером о год. 5-ій в залі Українського Народного Дому відбулась Святочна Академія з відповідними промовами і гарною мистецькою програмою. Своєю присутністю (коло 250 осіб) українська громада міста Сиракюз гідно відсвяткувала Великі Січневі Роковини.

Відділ УКК

ПЛАСТ-ПРИЯТ ВИРІШИВ НАБУТИ ДІМ ДЛЯ ПЛАСТУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Минулої суботи 30-го січня тут відбулися загальні збори Кружка „Пласт прияту", який гуртує пару сотень приятелів Пласту. Збори вирішили в найближчому часі приступити до набуття для шести сотень членів Пласту в Ню Йорку відповідний будинок, в якому могли б приміститися всі новацькі та пластові частини цієї найбільшої в світі станиці. Самі збори відбулися в дотеперішній домівці Пласту, яка вже ніяк не може задовольнити навіть най скромніших вимог молоді. Збори відкрив голова В. Саляк, а проводив ними предсідник інж. Б. Соболта. Секретарював мгр. П. Дармограй. Збори розглянули працю й здобутки організації за минулий рік і ствердили, що виконано поважну працю, і що успіхи місцевого Пласту в значній мірі були залежні від допомоги Пластприяту, а зокрема від численних жертвенних збіркових вкладок. Збори однозгідно перевибрали Володимира Саляка на голову Пластприяту. До управи обрано: З. Івасикова — на містопредс., І. Зубрицького — секретаря, Е. Сушкова — касира, Т. Шевчука — імпрезового діловода, В. Керода і П. Дармограя на членів. Контрольну Комісію очолив д-р Б. Левицький, а членами її стали інж. Б. Соболта і М. Черник. Інж. Б. Соболту обрано представником на недалекий 5-ий Крайовий Пластовий З'їзд. Незвичайно відрадним фактом є те, що на зборах добровільно зголосилися 18 осіб збирати від членів вкладки. Вирішення купити й належно вивінувати пластовий дім в Ню Йорку перейшло одноголосно, що є запоруку виконання ухвали. У зборах взяв участь голова Крайової Пластової Старшини, Ярослав Падох, який привітавши приявних від Пласту, склав їм подяку за щиру опіку над пластовою молоддю. підкреслюючи конечність співпраці між Пластом і широкими колами громадянства.

Українська громада Трентону . . .

(Закінчення зі стор. 1-шої)

Головну промову виголосив отаман УСС д-р Никифор Гірняк. В мистецькій частині Свята виступали ст. пл. Христя Ковшевич із фортепіяновим сольо при супроводі Вірлиці Люби Турчин, Степан Шилкевич (бас) й Іван Самокишин (баритон) із сольоспівами, Гр. Кононенко з деклямацією та хор Українського Клюбу в Трентоні під кер. А. Сенько. Крім того були відчитані пластунами, одумівцями і студентами уривки із універсалів, заклики УККА та проклямації губернатора стейту Ню Джерзі і посадника міста Трентон. Свято пройшло з повним моральним та матеріяльним успіхом. Дохід із свята призначено на українських інвалідів.

Українська громада Трентону відзначила цього року завершені згаданим апелем і цілі січневі роковини спільно і достойно. Для відзначення цих роковин був створений окремий святочний комітет у складі: інж. А. Міцик, З. Городиський, д-р Теодосій Сендзік, мгр. Яр. Лабка, М. Скорупський, інж. М. Чаповський, М. Рудь і мгр. І. Костюк. В дні 19 січня ц. р. представники трентонської громади: інж. М. Чаповський, ОДВУ, Мих. Рудь, УНР, З. Федорів, ООЧСУ, мгр. І. Костюк, УККА, брали участь разом з українською стейтовою делегацією під проводом комішенера Марсела Вагнера в авдієнції у губернатора стейту Ню Джерзі Роберта Майнера, під час якої губернатор підписав проклямацію про встановлення Українського Дня в його стейті. Дня 21 січня делегація української громади відвідала посадника міста Трентон Артура Й. Голленда. У вислідї цих відвідин посадник підписав проклямацію про встановлення Українського Дня у Трентоні і на ратуші міста в дні 22 січня був вивішений український прапор поруч державного американського. Участь у делегації до посадника взяли: о. Осип Атаманюк, о. Юрій Красевич, о. Михайло Запаринюк, інж. А. Мицик, інж. Михайло Чаповський, Михайло Рудь, Євген Кольман і мгр. Іван Костюк. В дні 22 січня українські прапори були вивішені на місцевих українських установах і на домах деяких українських громадян.

Міжстейтова комісія дозволила на збільшення оплат за їзду залізницями

Ню Йорк. — Міжстейтова Торговельна Комісія дозволила Пенсильвенійській залізниці збільшити ціни за переїзд підміськими поїздами до Трентону і Рагвей-Савт на 28 відсотків. Підміський поїзд між Філаделфією і Ню Йорком має право збільшити ціни за переїзд тільки на 16 відсотків. Одночасно ця сама комісія вирішила дозволити збільшити ціни на лініях Ню Йорк, Ню Гейвен і Гартфорд на 10 відсотків. Збільшення цін на Пенсильвенійській лінії обов'язує від 1-го лютого, а на інших згаданих залізницях від 2-го лютого. Залізниця предкладають баланси прибутків і витрат, з яких виходить, що вони мають великий недобір з особових поїздів. Пенсильвенійська залізниця твердить, що вона втратила в 1959 році понад 36 мільйонів долярів. Зменшується рух на залізницях, бо збільшується число тих, що користають із авт.

Дорадник Президента за поширення діяльности Світового Трибуналу Справедливости

Ню Йорк. — Дорадник Президента Айзенгавера д-р Артур Ларсон у своїй промові перед Стейтовим Адвокатським Товариством вимагав, щоб поширити діяльність і компетенцію Світового Трибуналу Справедливости в Газі в тому напрямі, щоб він став дійсно міжнародним світовим судом та дбав про мир у світі, опертий на законах і справедливості. Трибунал в Газі мав би обіймати цілу систему, що складалася б із регіональних або нижчих судів; третейських судів та судів, що вирішували б справу відшкодувань. Крім того мали б бути різні агенції, які вирішували б всякі спірні питання та були б миротворчими агенціями між окремими державами. Д-р Ларсон підтримує недавнє домагання віце-президента Ричарда М. Ніксона, який пропонував, щоб кожний договір ЗДА мав окрему клявзулю про те, щоб всякі майбутні непорозуміння вирішував міжнародний суд.

Стівенсон не буде делеґатом на номінаційну конвенцію

Ню Йорк. — Адлей Е. Стівенсон заявив на пресовій конференції, що цього року він не буде делеґатом на номінаційній демократичній конвенції в Лос Анджелесі, хоч зараз додав, що це не означає, що він перестає цікавитися політикою, і що „завжди дверi перед всякими можливостями". Він сказав про це двозначно. „Ці двері стоять завжди в тій самій географічній ширині, але не питайте мене, в якій". Він відмовився сказати, кого волів би бачити як кандидата на президента від демократів. „Якби я навіть і мав кого, то я б цього не сказав" — відповів він, але після того заявив, що на основі часописних вісток виходить, що поки що перед веде сенатор Ф. Джан Кеннеді. На його думку Кеннеді, або хтось інший із демократів може перемогти віце - президента М. Ричарда Ніксона, який буде єдиним республіканським кандидатом. Стівенсон повідомив, що 9-го лютого виїжджає на два місяці в подорож по Латинській Америці.

ПРО ПРОБЛЕМУ АНТИСЕМІТИЗМУ В УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

У дискусії, в якій забирали голос В. Голубничий, Д. Галичин, Е. Приходько, Е. Чикаленко, Ю. Ревай, Р. Олесницький, Е. Федоренко, М. Галій, і О. Федишин, не заперечувано існування серед українців спонтанного чи підсвідомого антисемітизму, що виник виключно внаслідок історичної ролі жидів на Україні, які орієнтувались на поневолювачів України — Польщу чи Росію — і ставали допоміжним знаряддям їх імперіяльних антиукраїнських інтересів. Але заперечувано існування будь-коли організованого і програмового антисемітизму. Вказувано на конечність наладнання українсько-жидівських взаємин в інтересі обох народів. Висловлювано жаль, що сучасна жидівська преса й жидівські письменники разом зі своїми антиукраїнськими виступами розпалюють пристрасті й утруднюють відділення історичної правди від легенд, створюваних здебільша свідомо ворогами і жидів і українців.

Вечором проводив заступник голови Клюбу, п. Євген Стахів.

ЗАМІСТЬ ВІДПОВІДІ — ПОГРОЗИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

трактаті не дає. Єдиною його „відповіддю" є категорична вимога до керованого комуністами правління й відділів УСКТ і до редакції „Нашого Слова", як і до всіх, мовляв, „чесних українців", щоб вони нещадно демаскували „націоналістичні брехні" і безоглядно поборювали „буржуазний націоналізм".

Закінчується цей розділ трактату А. Слава ствердженням, яке звучить, як погроза не тільки моральними, але й поліційними репресіями. „Ясно, — пише цей комуністичний комісар, — що сьогодні напевно якась там кількість колишніх петлюрівців, колишніх членів ОУН і УПА, як теж інших помічників гітлерівського окупанта живе свобідно і працює в нашій країні. Користають вони вповні з прав і ніхто їх не дискримінує. ... Ми виявляємо супроти тих людей великодушність. Але це зовсім не значить, що ми змінили наше ставлення до гітлеризму і його активних „незнищимих" і „невловних" союзників... Всі поляки й українці можуть тільки гнівом, гострим протестом, обуренням реагувати на спроби розмножування тієї мерзоти. Націоналістичні випади, що відбулися на зібраннях деяких теренових ланок УСКТ, є образою не тільки для поляка, але й для кожного українця."

Як-не-як, але ввесь цей крик і погрози репрезентанта польської компартії свідчать тільки про те, що, не зважаючи на всі екстремінаційні намагання комуністичного уряду і польського шовіністичного суспільства, українці в Польщі живуть, скріплюють свою національну свідомість і відважно добиваються належних їм прав і відрідної їм рідної землі.

О. Р.

Боротьба на сирійсько-ізраїльськім кордоні продовжується

Тель Авів, Ізраїль. — 1-го лютого прийшло до повітряних боїв між сирійськими і ізраїльськими джетами, а прикордонна боротьба між військами обох тих країн продовжується. Сирійці фортифікують ті прикордонні позиції, які раніше були місцем боїв. Прем'єр Дейвид Бен - Гуріон заявив у парляменті в Єрусалимі, що, здається, Ізраїль мусітиме вжити сили, щоб відкинути сирійців з того місця в здемілітаризованій зоні. Одночасно повідомляють, що війська Об'єднаної Арабської Республіки готові маршувати в напрямі ізраїльсько - сирійського кордону в Сінайській пустині. В строгому поготівлі є ізраїльські збройні сили, бо очікують відплати сирійців за недавню їх збройну атаку на їх позиції. Ізраїльські війська мали трьох вбитих і 7-ох поранених, а сирійські втрати мають бути більші.

Д-р Р. Пірсон заявляє, що виборці повинні вважати на релігію кандидата

Ню Йорк. — Декан баптистсько - конґреґаційної теологічної семінарії в Нютон Сентер, Массачусетс, о. д-р Рой Пірсон надрукував статтю в двотижневику „Ди Юнайтед Черч Геральд", в якій твердить, що коли релігія має мати вплив на життя людини, то вона повинна бути і внутрішнім чинником при виборі кандидата на президента. Ця стаття — це відповідь на становище декана о. д-р Говарда Р. Бирклa, який як протестант писав таке: „На мою гадку немає найменшої причини, чому протестант не повинен голосувати за римокатолика, коли він є найкращим кандидатом з існуючих." Декан д-р Пірсон відповідає на це, що коли кандидат є зобов'язаний слухати такої здисциплінованої і гостро авторитативної рeлігійної організації як Римокатолицька Церква, то виборці повинні подумати над тим, чи той кандидат у випадках потреби зможе поставити своє особисте переконання понад льояльність до своєї релігії. Римокатолики не менше чесні від протестантів, пише декан Пірсон, але вони є під сильнішим духовним натиском своєї Церкви ніж протестанти.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ВІЛКС-БЕРІ, Па. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє всіх членів, що Збори відбудуться в неділю, 7-го лютого 1960 р., в парох. залі, по другій Службі Божій. Проситься членів прийти на час, маємо багато справ до полагодження. — Управа.

Отавайте членами Українського Народного Союзу, в тим самим співласниками 22-мільйонового майна організації!

Посмертні Згадки

Іван МОСТОВИЙ — довголітній член Б-ва св. Юрія, Відд. 379, в Шікаґо, Ілл., упокоївся в Бозі на 9-го січня 1960 р., на 75-му році життя. Покійний походив зі с. Раків, повіт Долина. Полишив у смутку 2 синів Михайла з дружиною, Василя з дружиною Елеонорою та доньку Анну. Похорон відбувся у вівторок, 12-го січня 1960 р., з пох. заведення до церкви св. Володимира, а з церкви на цвинтар Elmwood Park. — В. И. П.!

М. Семків, секр.
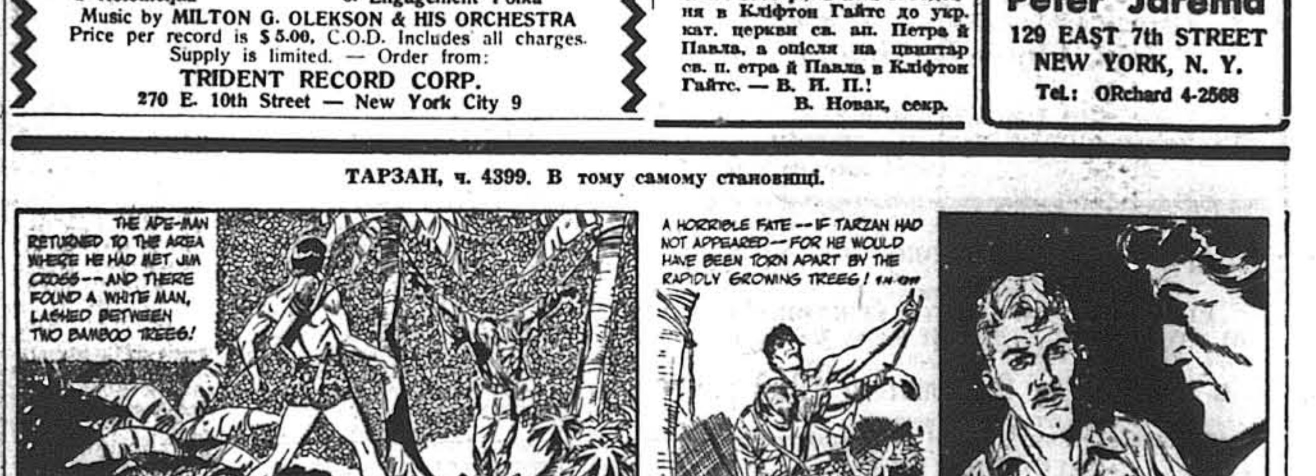
Юлія ЗУНКЕВИЧ — членкиня Б-ва св. о. Миколая, Відд. 167 УНСоюзу в Толідо, Огайо, померла нагло на удар серця, 24-го січня 1960 р. Покійна походила з села Руське Село, пов. Перемишлянн, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1926 р. Полишила в смутку чоловіка Павла, 2 синів Павла і Івана, 2 невісток та 4 внуків. Похорон відбувся 28 січня 1960 р., з пох. заведення до церкви св. Михайла в Россфорді, Огайо, а опісля на вічний спочинок на цвинтар Calvary в Толідо, Огайо. — В. И. П.!

І. Кульматицький, секр.-кас.

Теодор ГОПКО — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156 УНСоюзу в Честері, Па., помер дня 10-го січня 1960 р., по короткій недузі в шпиталі в Клифтон Гайтс, Па., на 70-му році життя. Покійний походив із с. Лежахів, пов. Ярослав, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, 1 сина, 4 доньки та 6 внуків. Похорон відбувся 15 січня 1960 р., із пох. заведення в Клифтон Гайтс до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар св. п етра й Павла в Клифтон Гайтс. — В. И. П.!

В. Новак, секр.

ТАРЗАН, ч. 4399. В тому самому становищі.

Мавполюд вернувся до того самого терену, де він зустрінувся був із Джімом Кросcом... Там він знайшов білу людину, що висіла, прив'язана до двох бамбусових дерев!

Жахлива її доля, якби був не з'явився Тарзан, бо її було б розірвали дерева, що швидко росли!

— Я є Джордж Рокі, задихаючися, сказав чоловік. — Я знаю, — відповів Тарзан. Здається, що „приятель" Крос обдурив нас обидвох.